

اهمیت کنونی تونی کلیف برای سوسیالیسم

نویسنده: آلکس کالینیکوس

مترجم: مبین رحیمی

تونی کلیف^۱ صد سال پیش، ۲۰ می ۱۹۱۷ در آخر همین هفته‌ای که گذشت، متولد شد: یک یهودی فلسطینی که در سال ۱۹۴۶ به انگلستان آمد. این مقارن بود با دو سال پیش از اعلام دولت اسرائیل، که کلیف بعنوان یک انترناسیونالیست و یک ضدصهیونیسم با آن مخالف بود. در انگلستان او یک گروه مارکسیستی را بنا نهاد که منتهی به شکل‌گیری حزب کارگران سوسیالیست (SWP)^۲ شد. من بعنوان اندام کمیته مرکزی حزب، بیشتر از بیست سال با کلیف کار کردم. او شخصیتی فوق‌العاده داشت، ترکیبی بی‌نظیر از: فهم، اراده، افسون، خوش طبعی همراه با نیرویی پاک. اما چرا با گذشت نزدیک به بیست سال از مرگ وی - آوریل ۲۰۰۰ - هنوز هم برای کسانی که با او آشنا نیستند، مهم است؟

پاسخ این پرسش تاحدودی نهفته در نوشتارهای نظری اوست. در اواخر دهه ۱۹۴۰ کلیف، به گونه‌ای خلاقانه بحث‌های پیرامون اتحاد جماهیر شوروی را بسط داد. او با دلیل استدلال کرد که جماهیر شوروی بسیار از سوسیالیسم فاصله دارد یا بنا به همان ادعای لئون تروتسکی^۳، روسیه استالینی یک «دولت فاسد کارگری» بود، یک نوع سرمایه‌داری: سرمایه‌داری دولتی بوروکراتیک. از این‌رو بوروکراسی حاکم در آمریکا و اروپا، تحت عنوان کارفرماهای خصوصی، باعث استثمار طبقه کارگر می‌شد و رقابت نظامی با غرب، روسیه را در فرایند منطبق انباشت سرمایه‌داری قرار می‌داد - که مارکس^۴ در سرمایه^۵ - از این منطق پرده برداشته است.

در مقایسه با/ریک هابسبام^۶ (۱۹۱۷) دیگر متفکر برجسته مارکسیست یهودی، کلیف فقط نظریه پرداز نبود. /ریک هابسبام مورخ بزرگی بود اما او کمونیسم ارتدکس را یک نوع شرمندگی می‌دانست، او کمک کرد تا درها بر روی حزب کارگر^۷ باز شوند و در خواست دیدار از طرف ملکه انگلستان را بعنوان یک هم‌نشین افتخاری پذیرفت. اما کلیف از لحاظ سیاسی مخالف بازنگری در سنت مارکسیسم انقلابی بود: هنگامی که استبداد استالینیستی، گونه‌ای

1. Tony Cliff

2. Socialist Workers Party

3. Leon Trotsky

4. Karl marx

5. Capital

6. Eric Hobsbawm

7. New Labour

از سرمایه‌داری دولتی بود بنابراین هنوز مفهوم مارکس از خودرهایی طبقه کارگر واقعیتی زنده است. کلیف شعار «نه واشنگتن، نه مسکو: اما سوسیالیسم بین‌المللی» را اختیار کرد. به بیانی دیگر جنگ سرد مبارزه میان سوسیالیسم و سرمایه‌داری نبود، بلکه نبردی بود میان قدرت‌های امپریالیستی رقیب. بنابراین هنگامی که در سال ۱۹۹۱ اتحاد جماهیر شوروی از هم فروپاشید، حزب کارگران سوسیالیست و سازمان‌های وابسته به آن در جاهای دیگر می‌توانستند رشد کنند.

استراتژی

کلیف فراسوی هر چیزی مصمم بود تئوری مارکسیستی را به‌درون تشکیلات سیاسی انقلابی بکشاند. او در سال ۱۹۷۰ چهار جلد، زندگی لنین^۸ را نوشت؛ منبعی پیرامون تاکتیک و استراتژی انقلابی. در این دهه بود که در اروپا و آمریکای پس از جنگ، مبارزه طبقاتی به بالاترین حد خود رسید. در انگلستان طی سالهای ۷۴-۱۹۷۰ جنبش قدرتمند سرپرستی کارگاه‌ها^۹ در مواجهه‌ای، دولت محافظه‌کار تدهیث^{۱۰} را در هم شکست. کلیف به‌گونه‌ای معترضان همه توانش را برای دانشجویان و کارگران رادیکال، براساس یک حزب انقلابی توده‌ای بکار انداخت، حزبی که می‌توانست به شکل دادن مبارزات در آینده کمک کند. اما افسوس بعد از شکست تدهیث، ما شاهد افزایش مبارزات کارگری نبودیم و دولت حزب کارگر هم به‌گونه‌ای کلروفورم^{۱۱} {افیون‌وار} عمل کرد. سازمان سرپرستی کارگاه‌ها هرچه بیشتر بوروکراتیزه و با ساختار اتحادیه‌های تجاری و شرکت‌های بزرگ ادغام شد و این بدین معنی است که مارگارت تاچر^{۱۲} -بعد از پیروزی در انتخابات می ۱۹۷۹- هنگام راه‌اندازی حمله، مواجه با یک جنبش بسیار ضعیف کارگری بود. کلیف در میان آغازگاه این نقطه‌تمایل‌ها بود و این به حزب کارگران سوسیالیست این جازه را می‌داد تا برای مقابله با تاچر خود را سازمان دهد. اما این باعث نشد که اوج مواجهه میان دولت تاچر و اتحادیه ملی کارگران معدن کمتر دردناک یا بدون مشکل باشد.

کلیف بقیه زندگی‌اش را در زمان حکومت محافظه‌کاران و شاگرد تاچر، تونی بلر^{۱۳} سپری کرد. او به هر گشایش سیاسی چه در انگلستان و چه در بیرون از کشور، با شور و شوق واکنش نشان می‌داد و خستگی‌ناپذیر کار می‌کرد تا میراث مارکسیسم انقلابی را به نسل‌های جدید انتقال دهد. فراتر از هر چیزی آنچه من از او یاد گرفتم، انقلابی ماندن بود. در سال ۱۹۹۰ به او گفتم: «خدارو شکر، دهه ۱۹۸۰ بیش از... کلیف نگاهی به من کرد و گفت: «تو باید در دهه ۱۹۵۰ می‌بودی». در شرایط بدتر از شکست زمان تاچر، در اوج جنگ سرد او توانسته بود یک گروه

⁸. Lenin

⁹. shop stewards

¹⁰. Ted Heath

¹¹. Chloroform

¹². Margaret Thatcher

¹³. Tony Blair

کوچک مارکسیستی بنا نهد که هنگام شکل‌گیری جنبش‌های نوین، این گروه توانست رشد کند. از هر لحاظ وضعیت سیاسی حاضر بسیار متفاوت از زمانه کلیف است، با این وجود ما هنوز می‌توانیم از نوشتارهای نظری و تجربه‌های عملی او بیاموزیم.

Alex Callinicos-23 May 2017

منبع: **socialistworker**

Tony Cliff matters for socialists today

<https://socialistworker.co.uk/art/44652/Tony+Cliff+matters+for+socialists+today>